

Les últimes lletres

L'ENVELLIMENT DELS IMMORTALS

NARCÍS COMADIRA

El Dia dels Morts (Un oratori per a Josep Pla)

El Galliner/Teatre (Ed. 62)

Barcelona, 1997. 94 pàg.

LA IMMORTALITAT. Vet ací el màxim anhel de la humanitat. Històricament, la immortalitat ha estat vista com el més gran dels dons, reservada exclusivament als déus. L'home, davant la impossibilitat d'assolir tan preuat objectiu, va inventar-se'n ràpidament un teòric succedani: sobreviure per mitjà de l'obra produïda en vida. Fa uns anys, però, Milan Kundera ja presentava en un dels seus llibres (que tenia el significatiu títol de *La immortalitat*) dues grans figures literàries com Goethe i Hemingway envoltades pel tedi insuportable de la immortalitat. Era potser l'inici de l'envelliment dels immortals.

En una línia molt similar, en el seu particular homenatge a Josep Pla, el poeta i aquí dramaturg Narcís Comadira situa a la seva obra *El Dia dels Morts* l'escriptor empordanès en l'inacabable dolor de sentir el pas del temps quan es troba fora del temps. *L'infern és ser com som sempre més*, li fa dir Comadira a l'escriptor. La reflexió sobre la vida ultraterrenal esdevé punyent i molt interessant. Els morts ja no envelleixen per fora, però terriblement continuen envellint per dins, aquesta vegada eternament. Així doncs, la immortalitat és vista com una mena de càstig, ja que l'home es troba condemnat a la vida eterna. El missatge de Comadira a través de la figura de Pla transcendeix el centenari del naixement de l'escriptor per aprofundir en la tragèdia humana, en què l'angoixós tedi magistralment descrit per Leopardi és l'amenaça que emboira greument la immortalitat.

Per tot plegat, fa la sensació que Comadira vol aprofitar l'homenatge de Pla per fer quelcom de naturalesa més filosòfica i fugir dels tòpics habitualment enaltidors freqüents en aquests casos. Tot i així, Comadira és honest amb l'encàrrec d'homenatjar Pla i també té lloc per a la presentació d'aquest *famós escriptor empordanès*. Així, aviat el veiem molt racional i poc commogut, com la seva prosa, tan genial i tan freda. Així mateix, un moment clau és el del plantejament polític de Pla respecte a la Guerra Civil. Pla guanya perquè és partidari de l'ordre, però també perd perquè és català.

Tot junt fa d'*El Dia dels Morts* una obra interessantíssima, amb uns personatges que tracten de reviuir el passat, però el temps de la immortalitat també és heraclitià i no és possible banyar-se dues vegades en el mateix riu. És el cansament i l'envelliment dels immortals, perquè, per damunt dels seus eterns anhels, l'home és incapaç de viure fora del temps.

David Cuenca Ros

